

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi valtion eläkelain ja valtion perhe-eläkelain muuttamisesta sekä eräiden valtion eläkkeiden tarkistamisesta annetun lain 4 §:n kumoamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan valtion eläkelakiin tehtäväksi vuoden 1985 alusta voimaantulevan työttömyysturvalain (602/84) aiheuttamat muutokset. Edelleen ehdotetaan tietojenkäsittelyllisistä syistä luovuttavaksi valtion varoista suoritettavien eläkkeiden pennimäärien tasoittamisesta täysiksi markkoiksi. Lisäksi ehdotetaan valtion varoista

eläkettä saavan henkilön oikeusturvan parantamiseksi muutoksenhaku eräisiin eläkeasioissa annettuihin valtiokonttorin päätöksiin muutettavaksi kaksiasiteiseksi.

Esitys on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 1985 alusta.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja ehdotetut muutokset

Työttömyysturvan kokonaisuudistukseen liittyvän lainsäädännön tullessa voimaan vuoden 1985 alusta on työllisyyslain (946/71) työttömyyskorvausta koskevat säännökset sekä valtakunnallisista työttömyyskassoista annettu laki (125/34) samalla kumottu. Valtion eläkelaisissa on viitattu mainittuihin kumottuihin säännöksiin. Esityksen tarkoituksena on saattaa valtion eläkelain työttömyyseläkettä koskevat säännökset vastaamaan uuden työttömyysturvalain (602/84) sisältöä. Sen lisäksi ehdotetaan työttömyyseläkkeen keskeytymis- ja lakkaamistilanteista säädettäväksi nykyistä yksityiskohtaisemmin. Esitys vastaa työttömyysturvalain johdosta työntekijäin eläkelakiin (395/61) ja kansaneläkelakiin (347/56) ehdotettuja muutoksia.

Valtion varoista suoritettavien eläkkeiden kuukausimäärä tasoitetaan lähimpään täyteen markkamäärään. Säännökset tasoittamisesta ovat peräisin valtion nykyistä eläkejärjestelmää edeltäneestä ns. valtion vanhasta eläkejärjestelmästä.

Ne poikkeavat kuitenkin muista työeläkejärjestelmän laeista, joissa ei ole tasoitussäännöksiä. Esimerkiksi työntekijäin eläkelain ja kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain mukaiset eläkkeet myönnetään ja maksetaan pennimääräisinä. Ne tarkistuvat samasta tarkistusperusteesta huolimatta siten erilailla kuin jokaisen indeksitarkistuksen yhteydessä erikseen täysin markkoihin tasoitettavat valtion eläkkeet. Koska koneellisen tietojenkäsittelyn avulla eläkkeet voidaan maksaa pennimääräisinä yhtä hyvin kuin markkoihin tasoitettuin, ehdotetaan tasoittamista koskevat säännökset kumottaviksi.

Eläkehakemukseen annettuun valtiokonttorin päätökseen haetaan ensiksi oikaisua valtiokonttorin oikaisulautakunnalta, jonka päätöksestä voidaan valittaa edelleen korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Tämän muutoksenhakumenettelyn ulkopuolelle on tähän mennessä jäänyt kaksi eläkepäätösten ryhmää. Uudelleenkäsitely- ja uudelleenlaskentatilanteissa annettuihin päätöksiin on haettu muutosta valittamalla suoraan korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Materiaaliselta sisällöltään ne ovat verrattavissa eläkehakemuk-

seen annettuun päätökseen. Oikeusturvan parantamiseksi ja tarpeettomasti korkeimpaan hallinto-oikeuteen tehtävien valitusten vähentämiseksi ehdotetaan myös näihin kahteen päätösr ryhmään ensimmäiseksi muutoksenhakukeinoksi oikaisun hakemista valtiokonttorilta. Tämä ehdotus on valtion eläkeneuvottelukunnan suositusten mukainen ja se vastaa muutoksenhakua hallintomenettelylain (598/82) perusteella annetuissa päätöksissä.

2. Esityksen vaikutukset

Työttömyyseläkkeen maksamisen keskeyttämisilanteiden entistä yksityiskohtaisempi säännöstä-

minen aiheuttaa vähäistä eläkeustannusten säästöä silloin, kun työttömyyseläkkeen saaja eläkettä saadessaan palaa työhön, kieltäytyy hänelle tarjotusta työstä tai ei voi ulkomailla oleskelun tai vastaavan syyn vuoksi ottaa sitä vastaan. Eläkkeen pennimäärän tasoituksesta luopuminen on kustannusneutraali toimenpide, joka helpottaa lukumääräisesti lisääntyvien valtion varoista suoritettavien eläkkeiden maksatusta sekä eläkejärjestelmien välistä Eläketurvakeskuksen kautta tapahtuvaa tietoliikenneyhteistyötä. Muutoksenhaun muutos puolestaan säästää hallintokustannuksia vähentämällä korkeimpaan hallinto-oikeuteen menevien valitusten määrää.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Valtion eläkelaki

5 §. Pykälän 2 momentissa tarkoitetut valtakunnallisista työttömyyskassoista annetun lain mukaiset avustuspäivät ehdotetaan muutettavaksi vastaaviksi työttömyysturvalain mukaisiksi päivärahopäiviksi.

9 a §. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan 5 §:ää vastaava muutos työttömyysturvalain johdosta. Kun työttömyysturvan toimeenpanoelimenä on 1.1.1985 lukien myös kansaneläkelaitos tai työttömyyskassa, ehdotetaan niitä vastaavasti eläkkeen saamisedellytyksinä olevan todistuksen antajiksi. Päivärahaoikeuden kestoja koskevat säännökset ovat vuoden 1985 alusta lukien työttömyysturvalain 26 §:n 1 ja 3 momenteissa, joihin pykälässä ehdotetaan viitattavaksi. Samalla päiväavustus ja työttömyyskorvaus muuttuvat työttömyyspäivärahaksi. Tämän perusteella ehdotetaan pykälän 2 momenttia vastaavasti muutettavaksi.

14 §. Pykälän sisältönä on ollut eläkkeen pennimäärien tasoittaminen täysiksi markkoiksi. Se ehdotetaan kumottavaksi, jolloin valtion eläkelain mukaiset eläkkeet tultaisiin maksamaan pennimääräisinä.

15 §. Pykälän 1 momentin säännös työttömyyseläkkeen alkamisesta ehdotetaan muutettavaksi 9 a §:ään tehtäviä muutoksia vastaavasti, jolloin

eläke alkaisi edelleen kyseisen todistuksen antamista seuraavien kahden täyden kalenterikuukauden kuluttua.

17 §. Pykälän 4 momentissa säädetään eläkkeen maksamisesta työvoimatoimikunnalle tai työttömyyskassalle silloin, kun avustus tai korvaus on maksettu päällekkäin takautuvan eläkkeen kanssa. Kun sosiaalivakuutustoimikunta on asetettu työttömyysturvalaissa työvoimatoimikunnan sijaan, ehdotetaan takautuva eläke näissä tapauksissa maksettavaksi sille. Vastaava muutos ehdotetaan 5 momenttiin.

18 a §. Valtion eläkelain 18 §:n 4 momentti ehdotetaan kumottavaksi ja siihen sisältyneet työttömyyseläkkeen lakkauttamis- ja keskeyttämissäännökset otettavaksi uudessa muodossaan 18 a §:ään. Työttömyyseläke tulisi myönnettäväksi toistaiseksi. Sitä ei kuitenkaan maksettaisi seuraavissa kolmessa tapauksessa:

1) eläkkeensaaja oleskelee ulkomailla eikä sen tai vastaavan syyn vuoksi voi ottaa vastaan työtä,

2) eläkkeensaaja on ansiotyössä ja ansaitsee vähintään valtion eläkelain 2 §:n 1 momentissa tarkoitetun markkamäärän kaksinkertaisena eli vuoden 1985 alusta lukien 1 379,16 markkaa kuukaudessa,

3) eläkkeensaaja kieltäytyy vastaanottamasta hänelle tarjottua 9 a §:n tarkoittamaa työtä.

Nämä säännökset ovat uusia ja merkitsevät käytännössä nykyiseen tilanteeseen verrattuna tiukempaa valvontaa siitä, että työttömyystodistusta annettaessa vallinneet olosuhteet säilyvät myös eläkkeen maksamisen aikana.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan työvoimaviranomaisen velvollisuudeksi tarkastaa 6 kuukauden välein, onko eläkkeensaajalle osoitettavissa työtä, sekä ilmoittaa siitä, ulkomaillaokeskelusta ja työstäkieltäytymisestä valtiokonttorille. Pykälän 3 momentissa ehdotetaan valtiokonttorille velvollisuutta eläkkeen keskeyttämiseen, kun se saa tietoonsa seikan, jonka vuoksi eläkettä ei saataisi maksaa. Edelleen momenttiin ehdotetaan säännöstä eläkkeen takaisinperimisestä sekä siitä luopumisesta erityisestä syystä silloin, kun perintä kohdistuisi enintään kolmen kuukauden ajalle. Pykälän 4 momenttiin ehdotetaan edelleen sisällytettäväksi säännökset keskeytetyn työttömyyseläkkeen uudelleenmaksamisesta.

23 §. Ensimmäisen momentin valituskiellon sisältävään säännökseen ehdotetaan lisättäväksi 13 §:ssä tarkoitetun uudelleenlaskemisen sekä 24 §:n 1 momentissa tarkoitetun uudelleenkäsittelyn johdosta annettavat päätökset. Nämä päätökset sisällytetään 2 momentin säännöksiin, joten niihinkin haettaisiin ensiksi oikaisua valtiokonttorilta.

2. Valtion perhe-eläkelaki

9 §. Pykälän sisältönä on ollut perhe-eläkkeen pennimäärien tasoittaminen täysiksi markkoiksi. Se ehdotetaan valtion eläkelain 14 §:ää vastaavasti kumottavaksi.

20 §. Sisältö on vastannut valtion eläkelain 23 §:n säännöstä. Valituskiellon sisältävään 1

momentin säännökseen ehdotetaan lisättäväksi 8 §:ssä tarkoitetun perhe-eläkkeen uudelleenlaskemisen sekä 21 §:ssä tarkoitetun uudelleenkäsittelyn johdosta annettavat päätökset. Samat päätökset ehdotetaan lisättäväksi 2 momentin oikaisuvaatimusta koskevaan kohtaan, jolloin niihinkin haettaisiin ensiksi oikaisua valtiokonttorilta.

3. Laki eräiden valtion eläkkeiden tarkistamisesta annetun lain (555/72) 4 §:n kumoamisesta

Lain 4 §:ään sisältyy valtion eläkelain 14 §:ää ja valtion perhe-eläkelain 9 §:ää vastaava säännös muiden valtion eläkelain mukaisin perustein myönnettävien eläkkeiden pennimäärien tasoittamisesta täysiksi markkoiksi. Yhdenmukaisesti niiden kanssa säännös ehdotetaan kumottavaksi.

4. Voimaantulo

Esitykseen sisältyvät lait ehdotetaan saatettavaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 1985. Työttömyyseläkkeen saamisen edellytyksenä oleviksi työttömyyspäivärahapäiviksi luettaisiin myös ennen 1.1.1985 voimassa olleen työttömyysturvajärjestelmän mukaiset päivät, joilta on suoritettu päiväavustusta tai työttömyyskorvausta. Eläkkeen pennimäärän tasoittamisesta luovuttaisiin, kun eläkkeen määrää 1.1.1985 lukien ensi kerran muutetaan indeksitarkistuksen vuoksi. Muutoksenhakutien muutos puolestaan koskisi 1.1.1985 lukien annettavia päätöksiä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

valtion eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 20 päivänä toukokuuta 1966 annetun valtion eläkelain (280/66) 14 § ja 18 §:n 4 momentti,

muutetaan 5 §:n 2 momentti, 9 a §:n 1 ja 2 momentti, 15 §:n 1 momentti, 17 §:n 4 ja 5 momentti sekä 23 §:n 1—3 momentti,

sellaisina kuin ne ovat 5 §:n 2 momentti 10 päivänä joulukuuta 1971 annetussa laissa (851/71), 9 a §:n 1 ja 2 momentti 23 päivänä kesäkuuta 1977 annetussa laissa (498/77), 15 §:n 1 momentti 4 päivänä kesäkuuta 1982 annetussa laissa (414/82), 17 §:n 4 ja 5 momentti 21 päivänä tammikuuta 1983 annetussa laissa (102/83) sekä 23 §:n 1—3 momentti 2 päivänä huhtikuuta 1971 annetussa laissa (266/71), sekä

lisätään lakiin uusi 18 a § seuraavasti:

5 §

Eläkeajaksi työkyvyttömyys- tai työttömyyseläkettä varten luetaan myös työkyvyttömyyden tai työttömyyden alkamisen ja virkaa tai työtä varten säädetyn eläkeiän saavuttamisen välinen aika, jos työkyvyttömyys tai työttömyys on alkanut ennen kuin palveluksen päättymisestä on kulunut 360 sellaista päivää, joilta edunsaaja ei ole saanut työttömyysturvalain (602/84) mukaista ansioon suhteutettua päivärahaa. Jos palvelus ei ole jatkunut yhdenjaksoisesti vähintään 4 kuukautta, luetaan sen perusteella eläkeajaksi eläkeiän saavuttamiseen jäljellä oleva aika vain sikäli kuin edunsaajalla ei ole ennen tätä palvelusta alkaneen virka- tai työsuhteen taikka yrittäjätoiminnan perusteella oikeutta sellaiseen työkyvyttömyys- tai työttömyyseläkkeeseen, jota varten sanottu aika tai sitä vastaava ansio jo otetaan huomioon.

9 a §

Työttömyyseläkkeen saamisen edellytyksenä on, että edunsaajalla on eläkeaikaa vähintään kuukausi, että hän on täyttänyt 60 vuotta ja että hän esittää työvoimaviranomaisen todistuksen siitä, että hän on työttömänä työnhakijana työvoimatoimistossa ja ettei hänelle voida osoittaa sellaista työtä, jonka vastaanottamisesta hän ei voi kieltäytyä menettämättä oikeuttaan työttömyysturvalain (602/84) mukaiseen työttömyyspäivärahaan. Työttömyyseläkkeen saamisen edellytyksenä on lisäksi, että edunsaaja esittää kansaneläkelaitoksen tai työttömyyskassan antaman todistuksen siitä, että hän laskettuna päivästä, joka on aikaisintaan kuukautta ennen edellä sanotun to-

distuksen antamispäivää, on 60 viimeksi kuluneen viikon aikana saanut työttömyysturvalain mukaista työttömyyspäivärahaa yhteensä vähintään 200 päiväältä taikka ettei hänellä työttömyysturvalain 26 §:n 1 ja 3 momentin mukaan enää ole oikeutta ansioon suhteutettuun päivärahaan.

Työttömyyden katsotaan alkaneen sinä päivänä, jolta edunsaajalle on ensimmäisen kerran suoritettu 1 momentissa tarkoitettuna 60 viikon aikana työttömyyspäivärahaa.

15 §

Vanhuus- ja työkyvyttömyyseläke maksetaan, jollei 15 a §:n säännöksistä muuta johdu, sitä kuukautta lähinnä seuraavan kuukauden alusta, jonka aikana oikeus eläkkeen saamiseen on syntynyt, kuitenkin aikaisintaan palkan saamisen päättymistä seuraavan kuukauden alusta. Työttömyyseläke maksetaan sen kalenterikuukauden alusta, joka kahden kuukauden kuluttua ensiksi seuraa 9 a §:n 1 momentissa tarkoitettua kansaneläkelaitoksen tai työttömyyskassan todistuksen antamisesta, tai jos eläke myönnetään ansioon suhteutettuna päivärahan enimmäismäärän täyttymisen perusteella, sitä koskevan todistuksen antamista seuraavan kuukauden alusta.

17 §

Jos eläkkeen saaja on saanut työttömyysturvalain (602/84) mukaista työttömyyspäivärahaa samalta ajalta, jolta hänelle myönnetään eläkettä takautuvasti maksetaan takautuva eläke työttömyyskassan tai sosiaalivakuutuslaitoksen vaa-

timuksesta työttömyyskassalle tai sosiaalivakuutustoimikunnalle siltä osin kuin se vastaa samalta ajalta maksetun työttömyyspäivärahan määrää.

Eläke maksetaan työttömyyskassalle tai sosiaalivakuutustoimikunnalle kuitenkin vain sillä edellytyksellä, että työttömyysturvalain 45 §:n 2 momentissa tarkoitettu ilmoitus on tehty vähintään kaksi viikkoa ennen eläkkeen maksupäivää.

18 a §

Työttömyyseläke myönnetään toistaiseksi. Työttömyyseläkettä ei kuitenkaan makseta:

1) kalenterikuukaudelta, jonka aikana eläkkeensaaja ulkomailla oleskelun tai muun vastavan syyn johdosta ei voi ottaa vastaan työtä;

2) kalenterikuukaudelta, jonka aikana eläkkeensaaja on ansiotyössä ansaiten vähintään 2 §:n 1 momentissa tarkoitettua markkamäärän kaksinkertaisena kuukaudessa; eikä

3) sitä seuraavalta kalenterikuukaudelta, jonka aikana eläkkeensaaja on kieltäytynyt vastaanottamasta työvoimaviranomaisen hänelle osoittamaa 9 a §:n 1 momentissa tarkoitettua vähintään kuukauden jatkuvaa työtä.

Työvoimaviranomaisen on annettuaan 9 a §:n 1 momentissa tarkoitettua todistuksen kuuden kuukauden väliajoin tarkastettava, onko eläkkeensaajalle osoitettavissa työtä. Jos työtä on osoitettavissa työttömyyseläkkeensaajalle, työvoimaviranomaisen on ilmoitettava siitä valtiokonttorille.

Saatuaan tietää seikasta, jonka perusteella eläkettä ei 1 momentin mukaan saisi maksaa, valtiokonttori keskeyttää eläkkeen maksamisen seuraavasta mahdollisesta maksujaksosta alkaen, jos syy eläkkeen keskeyttämiseen on edelleen olemassa. Jos eläkettä ei 1 momentin perusteella olisi saatu maksaa, peritään maksettu eläke takaisin. Jos eläkettä ei ole perittävä takaisin kolmea kuukautta pitemmältä ajalta, valtiokonttori voi erityisestä syystä luopua takaisinperinnästä. Eläke voidaan periä takaisin myös kuittaamalla se vastaavista eläke-eristä.

Keskeytettyä työttömyyseläkettä ryhdytään hakemuksesta uudestaan maksamaan siitä lukien, kun edunsaajalla on oikeus saada eläkettä, ei kuitenkaan takautuvasti kuutta kuukautta pitemmältä ajalta ennen hakemusta eikä 1 momentin

3-kohdassa tarkoitettua kieltäytymistä välittömästi seuranneelta kalenterikuukaudelta. Hakemukseen on liitettävä 9 a §:n 1 momentissa tarkoitettu työvoimaviranomaisen todistus. Jos kuitenkin keskeytetyn eläkkeen uudelleenmaksamista ei ole haettu yhden vuoden kuluessa, eläke katsotaan ilman eri päätöstä lakanneeksi keskeyttämisaikakohdasta lukien.

23 §

Eläkehakemukseen annettuun päätökseen sekä 13 §:ssä ja 24 §:n 1 momentissa tarkoitettussa asiassa annettuun päätökseen tai päätökseen, jolla on kieltäydytty antamasta tämän lain 22 §:ssä tarkoitettu ennakkotieto, ei saa valittamalla hakea muutosta.

Asianosainen ja valtiokonttorin eläkeasiamies, joka on tyytymätön eläkehakemukseen annettuun päätökseen, sekä 13 §:ssä ja 24 §:n 1 momentissa tarkoitettussa asiassa annettuun päätökseen, saa kirjallisesti vaatia siihen oikaisua valtiokonttorilta. Oikaisuvaatimus on annettava valtiokonttorille kuudenkymmenen päivän kuluessa tiedoksisaannista tai, jos vaatimuksen tekijä on eläkeasiamies, päätöksen tekemisestä. Päätökseen, johon saadaan hakea oikaisua on liitettävä oikaisuvaatimusosoitus.

Oikaisuvaatimukseen annettuun valtiokonttorin päätökseen sekä muuhun kuin 2 momentissa tarkoitettuun päätökseen saadaan hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin on säädetty muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa. Eläkeasiamiehen valitus-aika luetaan päätöksen tekemisestä. Valituskirje saadaan antaa myös valtiokonttorille sen toimittamiseksi korkeimmalle hallinto-oikeudelle.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 198 . Lakia sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 1985 lukien.

Laskettaessa 9 a §:ssä tarkoitettuja 200 päivää otetaan huomioon myös päivät, joilta edunsaajalle on suoritettu valtakunnallisista työttömyyskassoista annetun lain (125/34) mukaista päiväavustusta tai työllisyyslain (946/71) mukaista työttömyyskorvausta ajalta ennen 1 päivää tammikuuta 1985.

2.

Laki**valtion perhe-eläkelain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 31 päivänä joulukuuta 1968 annetun valtion perhe-eläkelain (774/68) 9 § sekä *muutetaan* 20 §:n 1 ja 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat 2 päivänä huhtikuuta 1971 annetussa laissa (267/71) seuraavasti:

20 §

Perhe-eläkehakemukseen annettuun päätökseen sekä 8 §:ssä ja 21 §:n 1 momentissa tarkoitettussa asiassa annettuun päätökseen ei saa valittamalla hakea muutosta. Asianosainen ja valtiokonttorin eläkeasiamies, joka on päätökseen tyytymätön, saa kirjallisesti vaatia siihen oikaisua valtiokonttorilta. Oikaisuvaatimus on annettava valtiokonttorille kuudenkymmenen päivän kuluessa tiedoksisaannista tai, jos vaatimuksen tekijä on eläkeasiamies, päätöksen tekemisestä. Päätökseen, johon saadaan hakea oikaisua, on liitettävä oikaisuvaatimusosoitus.

Oikaisuvaatimukseen annettuun valtiokontto-

rin päätökseen ja muuhun kuin 1 momentissa tarkoitettuun päätökseen saadaan hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin on säädetty muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa. Eläkeasiamiehen valitus-aika luetaan päätöksen tekemisestä. Valituskirja saadaan antaa myös valtiokonttorille sen toimittamiseksi korkeimmalle hallinto-oikeudelle.

— — — — —
Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 198 . Lakia sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 1985 lukien.

3.

Laki**eräiden valtion eläkkeiden tarkistamisesta annetun lain 4 §:n kumoamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Täten kumotaan eräiden valtion eläkkeiden tarkistamisesta annetun lain (555/72) 4 §.

2 §

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 198 . Lakia sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 1985 lukien.

Helsingissä 30 päivänä marraskuuta 1984

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Ministeri Pekka Vennamo

1.

Laki

valtion eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 20 päivänä toukokuuta 1966 annetun valtion eläkelain (280/66) 14 § ja 18 §:n 4 momentti,

näistä 18 §:n 4 momentti sellaisena kuin se on 4 päivänä kesäkuuta 1982 annetussa laissa (414/82), *muutetaan* 5 §:n 2 momentti, 9 a §:n 1 ja 2 momentti, 15 §:n 1 momentti, 17 §:n 4 ja 5 momentti sekä 23 §:n 1—3 momentti,

sellaisina kuin ne ovat 5 §:n 2 momentti 10 päivänä joulukuuta 1971 annetussa laissa (851/71), 9 a §:n 1 ja 2 momentti 23 päivänä kesäkuuta 1977 annetussa laissa (498/77), 15 §:n 1 momentti 4 päivänä kesäkuuta 1982 annetussa laissa (414/82), 17 §:n 4 ja 5 momentti 21 päivänä tammikuuta 1983 annetussa laissa (102/83) sekä 23 §:n 1—3 momentti 2 päivänä huhtikuuta 1971 annetussa laissa (266/71), sekä

lisätään lakiin uusi 18 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 §

Eläkeajaksi työkyvyttömyys- tai työttömyyseläkettä varten luetaan myös työkyvyttömyyden tai työttömyyden alkamisen ja virkaa tai työtä varten säädetyn eläkeiän saavuttamisen välinen aika, jos työkyvyttömyys tai työttömyys on alkanut ennen kuin palveluksen päättymisestä on kulunut 360 sellaista päivää, joilta edunsaaja ei ole saanut valtakunnallista työttömyyskassoista annetun lain mukaista päiväavustusta. Jos palvelus ei ole jatkunut yhdenjaksoisesti vähintään 4 kuukautta, luetaan sen perusteella eläkeajaksi eläkeiän saavuttamiseen jäljellä oleva aika vain sikäli kuin edunsaajalla ei ole ennen tätä palvelusta alkaneen virka- tai työsuhteen taikka yrittäjätoiminnan perusteella oikeutta sellaiseen työkyvyttömyys- tai työttömyyseläkkeeseen, jota varten sanottu aika tai sitä vastaava ansio jo otetaan huomioon.

Eläkeajaksi työkyvyttömyys- tai työttömyyseläkettä varten luetaan myös työkyvyttömyyden tai työttömyyden alkamisen ja virkaa tai työtä varten säädetyn eläkeiän saavuttamisen välinen aika, jos työkyvyttömyys tai työttömyys on alkanut ennen kuin palveluksen päättymisestä on kulunut 360 sellaista päivää, joilta edunsaaja ei ole saanut *työttömyysturvalain* (602/84) mukaista ansioon suhteutettua päivärahaa. Jos palvelus ei ole jatkunut yhdenjaksoisesti vähintään 4 kuukautta, luetaan sen perusteella eläkeajaksi eläkeiän saavuttamiseen jäljellä oleva aika vain sikäli kuin edunsaajalla ei ole ennen tätä palvelusta alkaneen virka- tai työsuhteen taikka yrittäjätoiminnan perusteella oikeutta sellaiseen työkyvyttömyys- tai työttömyyseläkkeeseen, jota varten sanottu aika tai sitä vastaava ansio jo otetaan huomioon.

9 a §.

Työttömyyseläkkeen saamisen edellytyksenä on, että edunsaajalla on eläkeikää vähintään kuukausi, että hän on täyttänyt 60 vuotta ja että hän esittää työvoimaviranomaisen todistuksen siitä, ettei hänelle voida osoittaa sellaista työtä, jonka vastaanottamisesta hän ei voi kieltäytyä menettämättä oikeuttaan työllisyyslain (946/71) mukaiseen työttömyyskorvaukseen, sekä siitä, että hän laskettuna päivästä, joka on aikaisintaan kuukautta ennen edellä sanotun todistuksen an-

9 a §

Työttömyyseläkkeen saamisen edellytyksenä on, että edunsaajalla on eläkeikää vähintään kuukausi, että hän on täyttänyt 60 vuotta ja että hän esittää työvoimaviranomaisen todistuksen siitä, *että hän on työttömänä työnhakijana työvoimatoimistossa ja* ettei hänelle voida osoittaa sellaista työtä, jonka vastaanottamisesta hän ei voi kieltäytyä menettämättä oikeuttaan *työttömyysturvalain* (602/84) mukaiseen *työttömyyspäivärahaan*. Työttömyyseläkkeen saamisen edellytykse-

Voimassa oleva laki

tamispäivää, on 60 viimeksi kuluneen viikon aikana saanut valtakunnallisista työttömyyskassoista annetun lain (125/34) mukaista päiväavustusta tai työllisyyslain mukaista työttömyyskorvausta yhteensä vähintään 200 päivältä taikka ettei hänellä sanotun valtakunnallisista työttömyyskassoista annetun lain enimmäisavustusta koskevien säännösten mukaan enää ole oikeutta päiväavustukseen.

Työttömyyden katsotaan alkaneen sinä päivänä, jolta edunsaajalle on ensimmäisen kerran suoritettu 1 momentissa tarkoitettuna aikana päiväavustusta tai työttömyyskorvausta.

14 §.

Kuukausieläkkeen määrä tasoitetaan lähimpään täyteen markkamäärään. Jos kaksi lukua on tällaisena lähimpänä lukuna, tasointu suoritetaan suurempaan niistä.

15 §.

Vanhuus- ja työkyvyttömyyseläke maksetaan, jollei 15 a §:n säännöksistä muuta johdu, sitä kuukautta lähinnä seuraavan kuukauden alusta, jonka aikana oikeus eläkkeen saamiseen on syntynyt, kuitenkin aikaisintaan palkan saamisen päättymistä seuraavan kuukauden alusta. Työttömyyseläke maksetaan sen kalenterikuukauden alusta, joka kahden kuukauden kuluttua ensiksi seuraa 9 a §:n 1 momentissa tarkoitettua todistuksen antamisesta, tai jos eläke myönnetään päiväavustuksen enimmäismäärän täyttymisen perusteella, sanotun todistuksen antamista seuraavan kuukauden alusta.

Ehdotus

nä on lisäksi, että edunsaaja esittää kansaneläkelaitoksen tai työttömyyskassan antaman todistuksen siitä, että hän laskettuna päivästä, joka on aikaisintaan kuukautta ennen edellä sanotun todistuksen antamispäivää, on 60 viimeksi kuluneen viikon aikana saanut työttömyysturvalain mukaista työttömyyspäivärahaa yhteensä vähintään 200 päivältä taikka ettei hänellä työttömyysturvalain 26 §:n 1 ja 3 momentin mukaan enää ole oikeutta ansioon suhteutettuun päivärahaan.

Työttömyyden katsotaan alkaneen sinä päivänä, jolta edunsaajalle on ensimmäisen kerran suoritettu 1 momentissa tarkoitettuna 60 viikon aikana työttömyyspäivärahaa.

14 §

(14 § kumotaan)

15 §

Vanhuus- ja työkyvyttömyyseläke maksetaan, jollei 15 a §:n säännöksistä muuta johdu, sitä kuukautta lähinnä seuraavan kuukauden alusta, jonka aikana oikeus eläkkeen saamiseen on syntynyt, kuitenkin aikaisintaan palkan saamisen päättymistä seuraavan kuukauden alusta. Työttömyyseläke maksetaan sen kalenterikuukauden alusta, joka kahden kuukauden kuluttua ensiksi seuraa 9 a §:n 1 momentissa tarkoitettua kansaneläkelaitoksen tai työttömyyskassan todistuksen antamisesta, tai jos eläke myönnetään ansioon suhteutettuna päivärahan enimmäismäärän täyttymisen perusteella, sitä koskevan todistuksen antamista seuraavan kuukauden alusta.

17 §

Jos eläkkeen saaja on saanut työllisyyslain mukaista työttömyyskorvausta tai valtakunnallisista työttömyyskassoista annetun lain mukaista päiväavustusta samalta ajalta, jolta hänelle myönnetään eläkettä takautuvasti, maksetaan takautuva eläke työvoimatoimikunnan tai työttömyyskassan vaatimuksesta työvoimatoimikunnalle tai työttömyyskassalle siltä osin kuin se vastaa samalta ajalta maksetun työttömyyskorvauksen tai päiväavustuksen määrää.

Jos eläkkeen saaja on saanut työttömyysturvalain (602/84) mukaista työttömyyspäivärahaa samalta ajalta, jolta hänelle myönnetään eläkettä takautuvasti maksetaan takautuva eläke työttömyyskassan tai sosiaalivakuutuslaitosten vaa- timuksesta työttömyyskassalle tai sosiaalivakuutuslaitosten siltä osin kuin se vastaa samalta ajalta maksetun työttömyyspäivärahan määrää.

Voimassa oleva laki

Eläke maksetaan työvoimatoimikunnalle tai työttömyyskassalle kuitenkin vain sillä edellytyksellä, että työllisyyslain 27 b §:n 2 momentissa tai valtakunnallisista työttömyyskassoista annetun lain 28 b §:ssä tarkoitettu ilmoitus on tehty vähintään kaksi viikkoa ennen eläkkeen maksupäivää.

Ehdotus

Eläke maksetaan työttömyyskassalle tai sosiaalivakuutustoimikunnalle kuitenkin vain sillä edellytyksellä, että työttömyysturvalain 45 §:n 2 momentissa tarkoitettu ilmoitus on tehty vähintään kaksi viikkoa ennen eläkkeen maksupäivää.

18 §

Työttömyyseläke lakkaa ilman eri päätöstä kuuden kuukauden tai asetuksella säädetyn pitemmän ajan kuluttua työvoimaviranomaisen todistuksen antamisesta lukien, jollei valtiokonttorille sitä ennen ole toimitettu työvoimaviranomaisen antamaa uutta todistusta siitä, ettei eläkkeensaajalle voida osoittaa 9 a §:ssä tarkoitettua työtä. Jos eläkkeen lakkaamisen jälkeen työttömyys jatkuu tai alkaa uudelleen, eläkettä ryhdytään maksamaan samojen perusteiden mukaan kuin aikaisempaakin eläkettä, jollei eläkkeen lakkaamisesta ole kulunut kahta vuotta pitempää aikaa. Tällöin 9 a §:ää sovellettaessa eläkkeelläolon aikaa pidetään korvauspäivinä ja eläke maksetaan 9 a §:ssä mainitun todistuksen antamista seuraavan kuukauden alusta, jos todistuksesta käy ilmi, että edunsaajalle ei ole työttömyyseläkkeen lakkaamisen jälkeen maksettu työttömyysavustusta tai -korvausta. Valtiokonttorin hyväksymän selvityksen perusteella eläke voidaan työttömyyden jatkuessa myöntää myös takautuvasti enintään kuuden kuukauden ajalta.

(4 mom. kumotaan)

18 a §

Työttömyyseläke myönnetään toistaiseksi. Työttömyyseläkettä ei kuitenkaan makseta:

1) kalenterikuukaudelta, jonka aikana eläkkeensaaja ulkomailla oleskelun tai muun vastavan syyn johdosta ei voi ottaa vastaan työtä;

2) kalenterikuukaudelta, jonka aikana eläkkeensaaja on ansiotyössä ansaiten vähintään 2 §:n 1 momentissa tarkoitetun markkamäärän kaksinkertaisena kuukaudessa; eikä

3) sitä seuraavalta kalenterikuukaudelta, jonka aikana eläkkeensaaja on kieltäytynyt vastaanottamasta työvoimaviranomaisen hänelle osoittamaa 9 a §:n 1 momentissa tarkoitettua vähintään kuukauden jatkuvaa työtä.

Työvoimaviranomaisen on annettavaan 9 a §:n 1 momentissa tarkoitetun todistuksen kuuden kuukauden väliajoin tarkastettava, onko eläk-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

keensaaajalle osoitettavissa työtä. Jos työtä on osoitettavissa työttömyyseläkkeensaaajalle, työvoimaviranomaisen on ilmoitettava siitä valtiokonttorille.

Saatuaan tietää seikasta, jonka perusteella eläkettä ei 1 momentin mukaan saisi maksaa, valtiokonttori keskeyttää eläkkeen maksamisen seuraavasta mahdollisesta maksujaksosta alkaen, jos syy eläkkeen keskeyttämiseen on edelleen olemassa. Jos eläkettä ei 1 momentin perusteella olisi saatu maksaa, peritään maksettu eläke takaisin. Jos eläkettä ei ole perittävä takaisin kolmea kuukautta pitemmältä ajalta, valtiokonttori voi erityisestä syystä luopua takaisinperinnästä. Eläke voidaan periä takaisin myös kuittaamalla se vastaavista eläke-eristä.

Keskeytettyä työttömyyseläkettä ryhdytään hakemuksesta uudestaan maksamaan siitä lukien, kun edunsaajalla on oikeus saada eläkettä, ei kuitenkaan takautuvasti kuutta kuukautta pitemmältä ajalta ennen hakemusta eikä 1 momentin 3-kohdassa tarkoitettua kieltäytymistä välittömästi seuranneelta kalenterikuukaudelta. Hakemukseen on liitettävä 9 a §:n 1 momentissa tarkoitettu työvoimaviranomaisen todistus. Jos kuitenkin keskeytetyn eläkkeen uudelleenmaksamista ei ole haettu yhden vuoden kuluessa, eläke katsotaan ilman eri päätöstä lakanneeksi keskeyttämisajankohdasta lukien.

23 §.

Eläkehakemukseen annettuun päätökseen tai päätökseen, jolla on kieltäydytty antamasta tämän lain 22 §:ssä tarkoitettu ennakotieto, ei saa valittamalla hakea muutosta.

Asianosainen ja valtiokonttorin eläkeasiamies, joka on tyytymätön eläkehakemukseen annettuun päätökseen, saa kirjallisesti vaatia siihen oikaisua valtiokonttorilta. Oikaisuvaatimus on annettava valtiokonttorille kuudenkymmenen päivän kuluessa tiedoksisaannista tai, jos vaatimuksen tekijä on eläkeasiamies, päätöksen tekemisestä. Päätökseen, johon saadaan hakea oikaisua, on liitettävä oikaisuvaatimusosoitus.

23 §

Eläkehakemukseen annettuun päätökseen sekä 13 §:ssä ja 24 §:n 1 momentissa tarkoitettussa asiassa annettuun päätökseen tai päätökseen, jolla on kieltäydytty antamasta tämän lain 22 §:ssä tarkoitettu ennakotieto, ei saa valittamalla hakea muutosta.

Asianosainen ja valtiokonttorin eläkeasiamies, joka on tyytymätön eläkehakemukseen annettuun päätökseen, sekä 13 §:ssä ja 24 §:n 1 momentissa tarkoitettussa asiassa annettuun päätökseen, saa kirjallisesti vaatia siihen oikaisua valtiokonttorilta. Oikaisuvaatimus on annettava valtiokonttorille kuudenkymmenen päivän kuluessa tiedoksisaannista tai, jos vaatimuksen tekijä on eläkeasiamies, päätöksen tekemisestä. Päätökseen, johon saadaan hakea oikaisua on liitettävä oikaisuvaatimusosoitus.

Voimassa oleva laki

Oikaisuvaatimukseen annettuun valtiokonttorin päätökseen ja muuhun kuin perhe-eläkehakemukseen annettuun päätökseen saadaan hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin on säädetty muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa. Eläkeasiamiehen valitus aika luetaan päätöksen tekemisestä. Valituskirja saadaan antaa myös valtiokonttorille sen toimittamiseksi korkeimmalle hallinto-oikeudelle.

Ehdotus

Oikaisuvaatimukseen annettuun valtiokonttorin päätökseen sekä muuhun kuin 2 momentissa tarkoitettuun päätökseen saadaan hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin on säädetty muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa. Eläkeasiamiehen valitus aika luetaan päätöksen tekemisestä. Valituskirja saadaan antaa myös valtiokonttorille sen toimittamiseksi korkeimmalle hallinto-oikeudelle.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 198 . Lakia sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 1985 lukien.

Laskettaessa 9 a §:ssä tarkoitettuja 200 päivää otetaan huomioon myös päivät, joilta edunsaajalle on suoritettu valtakunnallisista työttömyyskassoista annetun lain (125/34) mukaista päiväavustusta tai työllisyyslain (946/71) mukaista työttömyyskorvausta ajalta ennen 1 päivää tammikuuta 1985.

2.

Laki**valtion perhe-eläkelain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti kumotaan 31 päivänä joulukuuta 1968 annetun valtion perhe-eläkelain (774/68) 9 § sekä muutetaan 20 §:n 1 ja 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat 2 päivänä huhtikuuta 1971 annetussa laissa (267/71) seuraavasti:

Voimassa oleva laki

9 §

Perhe-eläkkeen määrä tasoitetaan lähimpään täyteen markkamäärään. Jos kaksi lukua on tällaisena lähimpänä määränä, tasointu suoritetaan suurempaan niistä.

20 §

Perhe-eläkehakemukseen annettuun päätökseen ei saa valittamalla hakea muutosta. Asianomainen ja valtiokonttorin eläkeasiamies, joka on päätökseen tyytymätön, saa kirjallisesti vaatia siihen oikaisua valtiokonttorilta. Oikaisuvaatimus on annettava valtiokonttorille kuudenkymmenen

Ehdotus

9 §

(9 § kumotaan)

20 §

Perhe-eläkehakemukseen annettuun päätökseen sekä 8 §:ssä ja 21 §:n 1 momentissa tarkoitettussa asiassa annettuun päätökseen ei saa valittamalla hakea muutosta. Asianomainen ja valtiokonttori eläkeasiamies, joka on päätökseen tyytymätön, saa kirjallisesti vaatia siihen oikaisua

Voimassa oleva laki

päivän kuluessa tiedoksisaannista tai, jos vaatimuksen tekijä on eläkeasiamies, päätöksen tekemisestä. Päätökseen, johon saadaan hakea oikaisua, on liitettävä oikaisuvaatimusosoitus.

Oikaisuvaatimukseen annettuun valtiokonttorin päätökseen ja muuhun kuin perhe-eläkehakemukseen annettuun päätökseen saadaan hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin on säädetty muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa. Eläkeasiamiehen valitus aika luetaan päätöksen tekemisestä. Valituskirja saadaan antaa myös valtiokonttorille sen toimittamiseksi korkeimmalle hallinto-oikeudelle.

Ehdotus

valtiokonttorilta. Oikaisuvaatimus on annettava valtiokonttorille kuudenkymmenen päivän kuluessa tiedoksisaannista tai, jos vaatimuksen tekijä on eläkeasiamies, päätöksen tekemisestä. Päätökseen, johon saadaan hakea oikaisua, on liitettävä oikaisuvaatimusosoitus.

Oikaisuvaatimukseen annettuun valtiokonttorin päätökseen ja muuhun kuin 1 momentissa tarkoitettuun päätökseen saadaan hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin on säädetty muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa. Eläkeasiamiehen valitus aika luetaan päätöksen tekemisestä. Valituskirja saadaan antaa myös valtiokonttorille sen toimittamiseksi korkeimmalle hallinto-oikeudelle.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 198 . Lakia sovelletaan 1 päi-
västä tammikuuta 1985 lukien.*
